Thomas <de Aquino>: Summa theologiae: Pars secunda: prima pars

Mainz: Peter Schoeffer, 8. Nov. 1471 Seite 300

ea que ad cultũ diuinũ ptinẽt figuris quibuſdã
tradi oportuit. qꝛ ea q̄ dei ſũt ſũt ſup̄ noſtrã rõez
ut ſup̄ dictũ ē. ſ; ea q̄ ſũt ꝓximoꝝ nõ excedũt no
ſtrã rõnez. g̊ ꝑ iudicialia q̄ ad ꝓximũ nos ordi
nant nõ oportuit aliq̄d figurari. ¶ S; ꝯtra eſt ꝙ
exo. xv. iudicialia p̄cepta allegorice ꝛ moraliter
exponũtur. R ñſio. dõm. ꝙ dupliciter ꝯtigit
aliqđ p̄ceptũ eſſe figurale. vno mõ p̄mo ꝛ ꝑ ſe qꝛ
.ſ. ē pñcipaliter inſtitutũ ad aliq̄d figurãdũ ꝛ h̄
modo p̄cepta cerimõialia ſũt figuralia. ad h̄ eni
ſũt inſtituta ut aliq̄d figurẽt ptinẽs ad cultũ dei
et ad miſteriũ xp̄i. Alio mõ p̄cepta ſũt figuralia
non p̄mo et ꝑ ſe ſ; ex ꝯñti. et h̄ mõ iudicialia ve
teris legis ſũt figuralia. nõ eni ſũt inſtituta ad
aliq̄d figurãdũ. ſ; ad ordinandũ ſtatũ illius ꝓpli
ſcḋm iuſticiã et eq̄tatẽ. ſ; ex ꝯñti aliq̄d figurabãt
inquãtũ .ſ. totus ſtatus illius ꝓpli q̄ ꝑ hmõi p̄
cepta diſponebatur figuralis erat. ſcḋm illḋ .j. ad
corinth. x. om̄ia in figurã ꝯtigebãt illis. ¶ Ad .j.
g̊ dõm. ꝙ p̄cepta cerimõialia alio mõ ſũt figu
ralia q̄3 iudicialia ut dictũ ē. ¶ Ad .ij. dõm. ꝙ po
pulus iudeoꝝ a deo ad h̄ qđ ex eo xp̄us naſce
retur electus erat. et ideo oportuit totũ illius ꝓpli
ſtatũ eſſe ꝓphiticũ figuralem ut aug̊. dicit cõtra
fauſtũ. et ꝓpter h̄ etiã iudicialia illi ꝓplo tradita
mag̊ ſũt figuralia q̄3 iudicialia aliis ꝓplis tradi
ta. ſic̄ et bella et geſta illius ꝓpli exponũtur miſti
ce. nõ aũt bella aut geſta aſſirioꝝ vel troianoꝝ
q̄uis lõge clariora ſcḋm hoĩes. ¶ Ad .iij. dõ. ꝙ
ordo ad ꝓximũ in ꝓplo illo ſcḋm ſe ꝯſideratus ꝑ
uium erat rõni. ſ; ſcḋm qđ referebatur ad cultũ dei
ſupabat rõnem. et ex hac pte erat figuralis.

AD .iij. ſic ꝓceditur. videt̄ ꝙ p̄cepta iudicia
lia veteris legis ꝑpetuã obligacõez habe
ant. p̄cepta eni iudicialia ptinẽt ad v̄tutem iu
ſticie. Nam iudiciũ d̄ iuſticie execucõ. Juſticia
aũt ē ꝑpetua ꝛ imortalis ut d̄ ſap. j. g̊ obligacõ
p̄ceptoꝝ iudicialiũ eſt ꝑpetua. ¶ P̄. inſtitucõ
d̄ina ē ſtabilior q̄3 inſtitucõ hũana. ſ; p̄cepta iu
dicialia hũanaꝝ legum habẽt ꝑpetuã obliga
cõnem. g̊ multomagis p̄cepta iudicialia legis
d̄ine. ¶ P̄. aplus dicit ad heb. vij. ꝙ reprobacõ
ſit p̄cedentis mãdati ꝓpter infirmitatẽ ipius et
inutilitatẽ. qđ quidẽ verũ eſt de mãdato cerimo
niali qđ nõ poterat facẽ ꝑfectũ iuxta ꝯſciẽtiã ſer
uientẽ ſolũmõ in cibis et potibus et variis ba
ptiſmatibꝫ et iuſticiis carnis ut aplus dicit ad
heb. ix. ſ; p̄cepta iudicialia utilia erãt ꝛ efficacia
ad id ad qđ ordinabãtur .ſ. ad iuſticiã et equi
tatẽ inter hoĩes ꝯſtituendã. g̊ p̄cepta iudicia
lia veteris legis nõ reprobãtur ſ; adhuc effica
ciam habẽt. ¶ S; ꝯtra eſt ꝙ aplus dicit ad heb.
. vij. ꝙ tranſlato ſacerdotio neceſſe eſt ut legis
trãſlacõ fiat. ſ; ſacerdotiũ eſt trãſlatũ ab aaron
ad xp̄m. g̊ etiã et tota lex eſt trãſlata. nõ g̊ iudi
cialia p̄cepta adhuc obligacõez habẽt. R ñſio.
dõm ꝙ iudicialia p̄cepta nõ habuerũt ꝑpetuaz
obligacõnez. ſ; ſũt euacuata ꝑ aduentũ xp̄i alit̄
tñ q̄3 cerimõialia. Nã cerimõialia adeo ſũt eua
cuata ut nõ ſolũ ſint mortua ſ; etiã mortifera ob
ſuãtibꝫ poſt xp̄m. maxime poſt euãgeliũ diuul
gatum. p̄cepta aũt iudicialia ſunt quidẽ mortua.
qꝛ nõ habẽt vim obligãdi. non tñ ſũt mortifera
qꝛ ſi quis pñceps ordinaret in regno ſuo illa iu
dicialia obſuari non peccaret niſi forte h̄ mõ ob
ſuarẽtur vel obſuari mandarẽtur tãq̄3 habentia
vim obligãdi veteris legis inſtitucõe. talis eni
inſtitucõ obſuãdi eſſet mortifera. cuius differẽtie
rõ pt accipi ex p̄miſſis. dictũ ē eni ꝙ p̄cepta ce
rimõialia ſũt figuralia p̄mo ꝛ ꝑ ſe tãq̄3 inſtituta
pñcipaliter ad figurãdũ xp̄i miſteria ut futura.
et ideo ipa obſuacõ eoꝝ p̄iudicat fidei veritati
ſcḋm quã ꝯfitemur illa miſteria iam eſſe ꝯpleta. p̄
cepta aũt iudicialia nõ ſũt inſtituta ad figurã
dum. ſ; ad diſponendũ ſtatũ illius ꝓpli q̄ ordina
batur ad xp̄m. et ideo mutato ſtatu illius populi
xp̄o iam veniẽte iudicialia p̄cepta obligacõnem
amiſerũt. lex eni fuit pedagogꝰ ducẽs ad xp̄m
ut d̄ ad gal. iij. qꝛ tñ hmõi iudicialia precepta
non ordinãtur ad figurandũ ſ; ad aliq̄d faciẽdũ
ipa eoꝝ obſuacõ abſolute nõ p̄iudicat fidei ve
ritati. ſ; intẽtio obſuãdi tãq̄3 ex obligacõe legis
p̄iudicat veritati fidei. qꝛ ꝑ h̄ habẽtur ꝙ ſtatus
p̄oris ꝓpli adhuc duraret et ꝙ xp̄us nondũ ve
niſſet. ¶ Ad .j. g̊ dõm. ꝙ iuſticia quidẽ ꝑpetuo ē
obſuãda. ſ; determinacõ eoꝝ q̄ ſunt iuſta ſcḋm in
ſtitucõnez hũanaz vel d̄inaz oportꝫ ꝙ varietur
ſcḋm diuſũ hoĩm ſtatũ. ¶ Ad .ij. dõm. ꝙ p̄cepta iu
dicialia ab hoĩbꝫ inſtituta habẽt ꝑpetuã obli
gacõnez manente illo ſtatu regiminis. ſ; ſi ciuitas
vel gens ad aliud regimẽ deueniat oportꝫ leges
mutari. Nõ eni eedẽ leges ꝯueniũt in democratiã
q̄ eſt poteſtas ꝓpli et in oligarchia q̄ ē poteſtas di
uitũ ut patꝫ ꝑ phm̄ in ſua politica. et ideo etiã mu
tato ſtatu illius ꝓpli oportuit p̄cepta iudicialia
mutari. ¶ Ad .iij. dõm. ꝙ illa p̄cepta iudicialia
ꝓplm diſponebant ad iuſticiã et equitatẽ ſcḋm qđ
ꝯueniebat illi ſtatui. ſ; poſt xp̄m ſtatũ illius ꝓpli
oportuit mutari ut iam in xp̄o nõ eſſet diſcrecõ
gentilis ꝛ iudei ſic̄ ãtea erat. et ꝓpter h̄ oportuit
etiã p̄cepta iudicialia mutari.

AD .iiij. ſic ꝓceditur. videt̄ ꝙ p̄cepta iudici
alia non poſſint habẽ aliq̄3 certã diſtin
ctõnez. p̄cepta eni iudicialia ordinant hoĩes
ad inuicẽ. ſ; ea q̄ inter hoĩes ordinari oportꝫ in
uſũ eoꝝ veniẽtia nõ cadũt ſb̄ certa diſtinctione
cũ ſint infinita. g̊ p̄cepta iudicialia non poſſunt
habere certã diſtinctõnez. ¶ P̄. p̄cepta iudici
alia ſũt determinacõnes moraliũ. ſ; moralia p̄ce
pta nõ videtur habẽ aliq̄3 diſtinctõnez niſi ſcḋm
qđ reducũtur ad p̄cepta decalogi. g̊ p̄cepta iu
dicialia nõ habẽt aliq̄3 certã diſtinctõnez. ¶ P̄.
p̄cepta cerimõialia qꝛ certã diſtinctõnẽ habẽt
eoꝝ diſtinctõ in lege innuitur dũ quedã vocãt̄
ſacrificia quedã obſuãtie. ſ; nulla diſtinctõ in
nuitur in lege p̄ceptoꝝ iudicialiũ. g̊ videt̄ ꝙ nõ
habeãt certã diſtinctõnem. ¶ Sed ꝯtra. ubi eſt
ordo oportꝫ ꝙ ſit diſtinctõ. ſ; rõ ordinis maxie
ptinet ad p̄cepta iudicialia ꝑ q̄ ꝓpl̄s ille ordina
batur. g̊ maxime debꝫ habẽ diſtinctõnez certã.
R ñſio. dõm ꝙ cũ lex ſit quaſi quedã ars hũa
ne vite inſtituẽde vel ordinãde. ſic in vnaquaq;

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-v-85/0300
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt